

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-079–и
назди Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ
ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови
Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон
(734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.
Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

**ба диссертатсияи Раҳимзода Фирӯз Машариф дар мавзӯи
«Хусусиятҳои фаъолияти акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ
дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ
доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050200 -
Сиёсатшиносӣ (6D050202 – Ниҳодҳо, равандро ва
технологияҳои сиёсӣ). – Душанбе, 2025. – 198 с.**

**Мутобиқати мавзӯ ва диссертатсия ба мухтавои шиносномаи
ихтисоси илмӣ.** Дар вазъи кунунии ноамни ҷомеаи ҷаҳонӣ ва Тоҷикистони
рушдкунанда масъалаҳои танзимнамоӣ, амалигардонии сатҳи муносибатҳои
ҳокимиятӣ, идоракунии равандро ҳодисаҳои сиёсӣ, эҷоди тартиби ифода ва ба
назар гирифтани манфиатҳои гурӯҳҳои мухталифи иҷтимоӣ ва нерӯҳои
ҷамъиятиву сиёсӣ дар раванди қабули қарор аҳаммияти муҳимро касб
намудаанд. Дар чунин шароит баррасии мавзӯи диссертатсионӣ таҳти унвони
«Хусусиятҳои фаъолияти акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ дар Ҷумҳурии
Тоҷикистон», ки аз ҷониби диссертант Ф.М. Раҳимзода анҷом шудааст,
амали саривақтӣ мебошад.

Диссертатсияи Ф.М. Раҳимзода ба шиносномаи дараҷаи илмӣ доктори
фалсафа (PhD), - доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050200 – Сиёсатшиносӣ
(6D050202 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ) мувофиқ буда, аз
рӯйи мазмун ва мундариҷаи худ бо мавзӯҳои пешбиниамудаи Қарори
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28.02.2025, таҳти №114 «Дар бораи
самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникӣ дар Ҷумҳурии
Тоҷикистон барои давраи то соли 2030» мувофиқат менамояд.

Мубрами мавзӯи таҳқиқ. Дар шароити Тоҷикистони соҳибистиклол
масъалаҳои танзимнамоӣ, амалигардонии сатҳи муносибатҳои ҳокимиятӣ,
идоракунии равандро ҳодисаҳои сиёсӣ, эҷоди механизми ифода ва ба назар
гирифтани манфиатҳои гурӯҳҳои мухталифи иҷтимоӣ ва нерӯҳои ҷамъиятиву
сиёсӣ дар раванди қабули қарор аҳаммияти аввалиндарачаро касб намудаанд.
Ҷустуҷӯи тарҳи беҳтари идоракунии давлатӣ, ки қобилияти таъмини суботи
сиёсӣ, рушди иқтисодӣ ва адолати иҷтимоиро дорад, дар роҳи бунёди
давлатдории навини Тоҷикистон вазифаи муҳим гардид. Дар идоракунии
сиёсӣ нақши асосӣ ба акторон ва хусусиятҳои асосии фаъолияти онҳо дода
мешавад. Такмили идоракунии сиёсӣ барои ҳар як давлат вазифаи муҳим аст.
Он баланд бардоштани касбияти хизматчиёни давлатӣ, рушди институтҳои
ҷомеаи маданӣ, таъмини шаффофият ва ҳисоботдихӣ ҳокимият, таҳкими

легитимият ва тартиботи ҳукукӣ, ҳамзамон фароҳам овардани шароит барои иштироки васеи шаҳрвандон дар ҳаёти сиёсӣ мебошад.

Инчунин, дар кори диссертатсионии мазкур муҳимияти масъалаи таҳқиқшаванда дар он аст, ки барои Тоҷикистон дар шароити ҳозираи рушду инкишоф ташаккули раванду ҳодисаҳое, ки зарурат ба танзимнамоӣ ва идоракунии сиёсӣ доранд, муҳим арзёбӣ мегардад. Дар раванди идоракунии сиёсӣ тамоми акторон - таркиботи институтсионалии системаи сиёсӣ нақши муҳим ва аввалиндараҷаро иҷро мекунанд. Дар шароити глобализм ва тақвияти ташаннуҷи геополитикӣ, идоракунии сиёсӣ дар Тоҷикистон бояд ба мақсад ва ҳадафҳои таъмини амнияти миллӣ ва тамомияти арзии кишвар равона карда шавад. Системаи банақшагирӣ ва пешбини стратегӣ бояд таҳия карда шавад ва ҳамкорӣ бо шарикони байналмилалӣ дар соҳаи амният ва мудофия тақвият дода шавад.

Фаъолияти пурсамараи акторони идоракунии сиёсӣ барои татбиқи сиёсати мақсаднок ва муассири давлати Тоҷикистон муҳим доништа мешавад. Хусусияти равандҳои сиёсии баамаломата ба он вобаста аст, ки дар сари ҳокимият кӣ қарор дорад ва чӣ тавр фаъолият ва танзими муносибатҳо – идоракуниро ба роҳ мемонад, дар заминаи кадом тартибот ба оммаи мардум таъсир мерасонад. Дар асоси чунин масъалагузориҳо омӯзиши масъалаи хусусиятҳои фаъолияти акторони идоракунии сиёсӣ ва таъсири онҳо ба раванди сиёсӣ аҳамияти калони назариявӣ методологӣ ва амалию сиёсӣ доранд.

Дараҷаи навгонии натиҷаҳо дар диссертатсия ва нуктаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешавад. Баррасии асосҳои назариявӣ ва методологӣ омӯзиши акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ, таҳлил ва омӯзиши моҳият ва асосҳои парадигмавии идоракунии сиёсӣ, мушаххассозии акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ ва хусусияти асосии фаъолияти онҳо, таҳлили масъалаҳои асосии ташаккули идоракунии сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон, таҳлили шароит ва низомии таъмини самаранокии идоракунии сиёсӣ дар Тоҷикистон, омӯзиши масъалаҳо ва пешомади инкишофи идоракунии сиёсӣ дар шароити Тоҷикистон мақсади умумии таҳқиқи диссертатсионӣ ба ҳисоб меравад. Дар таҳқиқи диссертатсионӣ ҷанбаҳои назариявӣ методологӣ ва сиёсӣ амали хусусияти асоси фаъолияти акторҳои идоракунии сиёсӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври мушаххас баррасӣ гардидаанд.

Навгонҳои рисолаи илмиро ҳамчунин натиҷаҳое, ки дар раванди таҳқиқот ба даст омадаанд, муайян менамоянд. Махсусан, мафҳум, моҳият ва асосҳои парадигмавии идоракунии сиёсӣ ошкор ва мавриди баҳодиҳӣ қарор гирифтанд, акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ ва хусусиятҳои фаъолияти онҳо таҳлил ва баҳо дода шуданд, масъалаҳои асосии ташаккули идоракунии сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ ва муайян карда шуданд, шароит ва низомии таъмини дараҷаи самаранокии идоракунии сиёсӣ дар Тоҷикистон таҳлил ва муайян карда шуд, масъалаҳо ва пешомади инкишофи идоракунии

сиёсӣ дар шароити Тоҷикистон ва дар замони навтарин мушаххас карда шудаанд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳо дар диссертатсия. Муаллифи диссертатсия актуалӣ будани мавзуи таҳқиқ, дараҷаи таҳқиқи мавзуи илмӣ, робитаи таҳқиқ бо барномаҳои илмӣ (лоихаҳо), тавсифи умумии таҳқиқро дар сатҳи зарурӣ таҳлил намудааст.

Асосноккунии натиҷаҳои таҳқиқот дар таҳлили амиқи мафҳум ва моҳияти идоракунии сиёсӣ, инчунин ифодаи дарки пурраи механизмҳои муосир ва асосҳои институтсионалии раванди идоракуниро таҳлил намудааст.

Диссертант тавонистааст, ки фаъолияти акторҳои асосии идоракунии сиёсиро дар асоси таҳлили сарчашмаҳои илмӣ донишмандони давраҳои гуногуни таърихӣ, таҷрибаи кишварҳои гуногуни ҷаҳониро мавриди омӯзиш ва таҳлил қарор дода, хусусиятҳои фарқкунанда ва беҳтари акторҳои идоракуниро нишон додааст.

Асосан натиҷаҳои таҳқиқ ҷиҳати ғанӣ гардонидани дастгоҳи назариявии соҳаи сиёсатшиносӣ ва идоракунии давлатӣ метавонад кумак расонад. Ҷиҳати беҳтар шудани самаранокии идоракунии сиёсӣ дар асоси маълумоти таҷрибавии таҳқиқ системаи меъёрҳои миқдорӣ ва сифатиро нишон додааст, ки он метавонад нишондиҳандаҳои суръати қабули қарорҳо, шаффофияти равандро, дараҷаи иштироки намоёндагӣҳои иҷтимоӣ ва ҷомеаи маданияро таъмин намояд.

Асоснокии хулосаҳои таҳқиқ, пеш аз ҳама, бо сатҳи баланди маводи илмӣ ва сарчашмаҳои назариявии истифодашуда, алоқаманд мебошад. Инчунин, истифодаи муносибати институтсионалӣ, системанокӣ ва пешбининомӣ барои таҳлили масъалаи нақши субъектони давлатӣ ва ғайридавлатӣ дар ба амал баровардани идоракунии сиёсӣ дар шароити Тоҷикистон аҳамияти калон пайдо намудааст.

Хулосаҳои муаллиф ҷиҳати ташаккулёбии механизмҳои самараноки фаъолияти акторони идоракунии сиёсӣ аҳамиятнок мебошанд. Муаллиф кӯшиш намудааст, ки мафҳум, моҳият, принципҳо ва муқоисаи идоракунии сиёсиро дар шароити давлатҳои пешрафта бо истифода аз адабиёти илмӣ гуногуну барзиёд мавриди таҳқиқ қарор дода, бо далелҳои бозэтимод нишон диҳад. Ҳамчунин, эътимоднокии натиҷаҳои пажуҳиши мазкур дар он ифода меёбад, ки хулосаҳо, баррасиҳо ва пешниҳодҳои муаллиф бар пояи таҳлили амиқи назарияи илмӣ ва таҳаввулоти воқеии системаи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфтаанд. Ин таҳқиқ бо истифода аз равишҳои муосири илмҳои сиёсӣ тавонистааст, ки хусусиятҳои аслии фаъолияти акторони идоракунии сиёсиро дар заминаи воқеияти иҷтимоиву сиёсӣ муайян ва асоснок намояд. Натиҷаҳои бадастомада барои такмили дониши назариявӣ дар соҳаи идоракунии сиёсӣ аҳамияти калони илмӣ доранд, зеро онҳо

имкон медиҳанд, ки равандҳои сиёсии Тоҷикистон дар замони истиқлол аз дидгоҳи илмӣ ва системавӣ арзёбӣ шаванд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф боз дар он зоҳир мегардад, ки дар асоси омӯзиш ва таҳлилу хулосабарориҳои концепсияҳои илмӣ, мушаххассозии хусусияти фаъолияти акторони идоракунии сиёсӣ нишон дода шудааст, ки барои таҳияи стратегияҳо ва барномаҳои дурнамои Тоҷикистон пурарзишанд.

Ҳаҷм ва сохтори диссертатсия. Диссертатсия аз номгӯи ихтисораҳо, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқ, се боб, шаш зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ, рӯйхати адабиёт ва интишорот аз рӯи мавзӯи диссертатсия иборат мебошад. Ҳаҷми умумии диссертатсия 198 саҳифаи матни компютериро ташкил медиҳад. Дар тавсифи умумии таҳқиқ мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ, объект ва мавзӯи пажӯҳиш, асосҳои назариявӣ ва амалии таҳқиқ, сарчашмаҳои маълумоти таҳқиқ, навлҳои илмӣ таҳқиқ, нуқтаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, мутобикати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, тасвир ва амалисозии натиҷаҳои кори диссертатсионӣ, сохтор ва ҳаҷми диссертатсия нишон дода шудаанд.

Боби якуми рисолаи илмӣ таҳти унвони «Асосҳои назариявӣ ва методологии омӯзиши фаъолияти акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ» аз ду зербоб иборат буда, дар он оид ба масъалаҳои асосии идоракунии сиёсӣ: мафҳум, моҳият ва асосҳои назариявии он, акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ ва самтгирии фаъолияти онҳо мавриди омӯзиши амиқ қарор гирифтаанд.

Зербоби якум «Идоракунии сиёсӣ: мафҳум, моҳият ва асосҳои назариявии он» буда, ба асосноккунии илмӣ мафҳуми идоракунии сиёсӣ моҳият ва хусусиятҳои идоракунии сиёсӣ бо сарчашмаҳои гуногуни илмӣ мавриди баррасӣ қарор дода шудааст. Диссертант тафовути мафҳумҳои идоракунии сиёсӣ аз идоракунии давлатиро ба таври илмӣ таҳлил намудааст.

Назария ва концепсияҳои илмиро вобаста ба мафҳум, моҳият ва хусусиятҳои идоракунии сиёсиро омӯхта, онҳоро дар муқоиса қарор додааст.

Зербоби дуюми боби якум таҳти унвони «Акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ ва самтгирии фаъолияти онҳо» ба омӯзиши акторҳои идоракунии сиёсӣ, актори идоракунии сиёсӣ - унсури асосии низом, раванди ташаккул ва таназзули идоракунии сиёсӣ, самаранокӣ, нақши он дар ҳал ва танзими муносибатҳои муҳимми ҷамъиятӣ, хусусиятҳои фаъолият ва дараҷаи зоҳиршавии кори акторҳои сиёсӣ нигаронида шудааст.

Диссертант акторони идоракунии сиёсиро унсури асосии низом, раванд ва татбиқи идоракунии сиёсӣ дониста, раванди ташаккул ва таназзули идоракунии сиёсӣ, самаранокии фаъолияти онҳо, нақши онҳо дар танзими муносибатҳои муҳимми ҷамъиятӣ ва равандҳои гуногуни сиёсии ҷомеа вобаста медонад. Хусусиятҳои муҳимми фаъолияти акторҳои идоракунии сиёсиро вобаста ба самтгирии фаъолияти онҳо нишон додааст. Дар ин зербоби кори диссертатсионӣ масъалаи муайян кардани микёс ва доираи

фаъолияти субъекти идоракунии сиёсӣ, инчунин хусусият ва шиддати ҳамкориҳои он бо дигар фаъолони раванди сиёсӣ, ки ба яке аз мушкilotи асосӣ ва бунёдии илмҳои сиёсӣ мебошад, таҳлил ёфтааст.

Боби дуюми диссертатсия таҳти унвони «Равишҳо ва самтгириҳои акторҳои идоракунии сиёсӣ» таҳия шуда, дар он омӯзиши хусусиятҳои асосии идоракунии сиёсӣ дар шароити ҳозира, фаъолияти акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ дар Тоҷикистон: асосҳо, заминаҳо ва низомии муқоисаҳо мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст.

Зербоби якум «Хусусиятҳои асосии идоракунии сиёсӣ дар шароити ҳозира» ном гирифта, барои омӯзиши махсусиятҳои асосии идоракунии сиёсӣ дар шароити имрӯза нигаронида шуда, идоракунии сиёсиро ҳамчун ҷузъи таркибии системаи васеи идоракунии иҷтимоӣ, ки ба танзим ва ҳамохангсозии равандҳои ҷамъиятӣ омода аст, баррасӣ намудааст. Дар ин қисмати кори илмӣ диссертант тавонистааст, ки хусусиятҳои асосии идоракунии сиёсиро аз назари ҷомеашиносон, донишномаҳои соҳавӣ, концепсияҳо мавриди таҳлил қарор диҳад ва ҳамзамон хусусиятҳои идоракунии сиёсиро бо арзишҳои шароити имрӯза мувофиқ нишон додааст.

Диссертант ба таркиби субъективии идоракунии сиёсӣ, хусусияти қабул ва иҷрои қарорҳои сиёсӣ, дараҷаи иштироки субъектҳои сиёсии давлатӣ ва ғайридавлатӣ ба ин раванд, бюрократизм ва дигар хусусиятҳои идоракунии сиёсӣ аҳаммияти бештар додааст.

Дар зербоби дуюми боби дуюм масъалаи «Фаъолияти акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ дар Тоҷикистон: асосҳо, заминаҳо ва низомии муқоисаҳо» мавриди таҳқиқ ва таҳлил қарор гирифта, дар он аҳаммияти фаъолияти субъектҳои идоракунии сиёсӣ дар танзими равандҳои сиёсӣ ва таъмини устувории муносибатҳои ҷамъиятию сиёсӣ нишон дода мешавад.

Дар рафти таҳқиқ нақши фаъолияти муҳимтарин акторҳои сиёсӣ, мақомоти ҳокимияти иҷроия, мақомоти қонунгузор ва судӣ, хизмҳои сиёсӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ниҳодҳои ҷомеаи маданияро дар таъмини устувории ҷомеа таҳлил намудааст.

Боби сеюми диссертатсия таҳти унвони «Масъалаҳои асосии ташаккули идоракунии сиёсӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия шуда, дар он самаранокии идоракунии сиёсӣ дар шароити Тоҷикистон, низомии таъмини он, масъалаҳо ва пешомади фаъолияти акторҳои идоракунии сиёсӣ ба таври васеъ ва амиқ мавриди таҳқиқ қарор дода шудаанд.

Диссертант кӯшиш намудааст, ки масъалаҳои асосии идоракунии сиёсиро тавассути фаъолияти акторҳои он мавриди таҳқиқ қарор дода, ба таври мушаххас онҳоро арзёбӣ намояд. Ӯ тавонистааст, ки доираи васеи масъалаҳои идоракунии сиёсиро нишон дода, марзҳои онҳоро дар нисбати ҳодисаҳои дигари ҷомеа муайян намояд.

Зербоби якум «Самаранокии идоракунии сиёсӣ дар Тоҷикистон: шароит ва низомии таъмини он» ном дошта, дар он идоракунии сиёсиро механизми муҳимме медонад, ки ҳамохангсозӣ ва самти кӯшишҳои гурӯҳҳо

ва институтҳои гуногуни иҷтимоӣ барои расидан ба ҳадафҳои муҳими ҷамъиятӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд.

Самаранокии идоракунии сиёсиро аз рӯи меъёрҳои гуногун баҳогузори намуда, дар таҷрибаи Тоҷикистон нақши Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмонро дар ташаккули системаи нави идоракунӣ ва муайян намудани хусусиятҳои махсуси он таҳлил намудааст.

Инчунин, дар таъмини самаранокии идоракунии сиёсӣ таҳия, қабул ва амалӣ гардонидани Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти калони илмӣ амалӣ ва сиёсӣ дорад. Диссертант тавонистааст, ки дар ин қисмати кор масъаларо дар сатҳи зарурӣ мавриди таҳқиқ қарор диҳад.

Зербоби дуоми боби сеюм - «Масъалаҳо ва пешомади фаъолияти акторҳои идоракунии сиёсӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон» унвон дошта, дар шароити Тоҷикистон масъалаҳо ва пешомади фаъолияти акторҳои идоракунии сиёсӣ натиҷагирӣ шудааст. Дар фаъолияти системаҳои сиёсӣ нақши субъектҳои идоракунии сиёсӣ, аз қабili мақомоти давлатӣ, ҳизбҳои сиёсӣ, ҷомеаи маданӣ, элитаи сиёсӣ ва сарварони сиёсӣ барои ҳалли мушкилоти ҷамъиятӣ таҳлил шудаанд.

Муаллиф тавонистааст, ки дурнамои рушди фаъолияти акторҳои идоракунии сиёсиро вобаста ба сиёсати инноватсионии давлат ва рушди технологияҳои иттилооти Тоҷикистон мавриди омӯзиш қарор диҳад.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии диссертатсия.

Натиҷаҳои, ки дар раванди таҳқиқ ба даст омадаанд, барои пажӯҳиши минбаъдаи масъалаи идоракунии сиёсӣ ва инкишофи ҳаёти ҷамъиятӣ, баланд бардоштани сатҳи равандҳои сиёсии ҷамъиятӣ, махсусан, ҷиҳати таҳқиқи масъалаҳои гуногуни сиёсати давлатӣ ва идоракунӣ ва дар шароити шаклгирии низоми муосири демократии Тоҷикистон метавонанд, ҳамчун манбаи назариявӣ методологӣ истифода шаванд. Аз ҳама муҳим он аст, ки дар пажӯҳиши мазкур ҷанбаҳои методологӣ концептуалии субьектони идоракунии сиёсӣ ва хусусиятҳои асосии онҳо дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон ва зарурати он барои инкишоф ва рушди давлат ва ҷомеаи сиёсии Тоҷикистон коркард шудаанд. Ҳамчунин, хулосаҳои таҳқиқ барои возеҳу равшан намудани хусусиятҳои бевоситаи амалии субьектони идоракунии сиёсӣ дар равандҳои сиёсӣ низ мусоидат менамоянд.

Хулосаҳо ва натиҷаҳои асосии диссертатсия дар коркарди иловагии концепсияҳо ва барномаҳои идоракунии сиёсӣ, таҳкими механизми институтсионалии ҳокимияти давлатӣ ва таркиботи институтсионалии ҷомеаи маданӣ, концепсияҳои рушди идоракунии давлатӣ дар асосҳои моделҳо ва тарҳҳои мушаххасу муосири идоракунӣ метавонанд истифода шаванд.

Тавсияҳои амалии муаллиф ва хулосаҳои диссертатсия дар фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ ҷиҳати татбиқи идоракунии самараноки сиёсӣ дар шароити муосири инкишофи системаи сиёсии ҷомеа, ҳамчунин барои танзиму назорати амалишавии барномаҳо ва стратегияҳои дурнамои рушд тавассути дар амал татбиқ намудани сиёсати давлатӣ ва идоракунӣ, дар

татбиқи чорабиниҳои сатҳи институтсионалии давлатӣ ва ғайридавлатӣ оид ба татбиқи идоракунии сиёсии самаранок хеле муҳим мебошанд.

Диссертант зимни таҳқиқи мавзуи диссертатсионӣ нисбат ба аҳаммияти иқтисодӣ ва иҷтимоии диссертатсия чунин ибрази андеша менамояд, ки фаъолияти босамари акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ бо меъёрҳои конститутсионии мувофиқ, метавонад ба самаранокии раванди қабули қарорҳои сиёсӣ таъсир расонад. Ин раванд ба шаклгирии сиёсати иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва дигар соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ, таъсири судманд мерасонад.

Дар ҳамин асос муаллиф, ҷиҳати хубтар ба роҳ мондани раванди татбиқи фаъолияти самаранокӣ акторони идоракунии сиёсӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон ва бартараф намудани монеаву мушкилиҳои дар ин самт ҷойдошта, пешниҳодҳо ва хулосаҳои илман асоснокшударо тавсия намудааст.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқӣ аз рӯйи мавзуи диссертатсия. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқ дар мақолаҳои илмӣ ва маърузаҳои муаллиф нашр шудаанд. Натиҷаҳои илмӣ таҳқиқ дар 8 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 5 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 3 мақола дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ба таъъ расидаанд. Шумораи маводи ҷопшудаи муаллиф ба талаботи банди 35–и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мувофиқат менамояд. Мақолаҳои илмӣ нашршудаи муаллиф ба мазмун ва мавзуи рисолаи илмӣ бевосита алоқаманд мебошанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи доктарабӣ дарёфти дараҷаи илмӣ бо риояи талаботи Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, таҳти №493 тасдиқ гардидааст, ба расмият дароварда шудааст.

Автореферат, ки аз диссертатсия бармеояд ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Дар қори диссертатсионӣ дар баробари муваффақиятҳои зиёд баъзе камбудӣҳо низ ба назар мерасанд. Аммо онҳо ҳосияти ҷузъӣ дошта, аҳаммият ва моҳияти масъалаҳои баррасишавандаро кам намегардонанд:

1. Агар дар рафти омӯзиш ва таҳлилу натиҷагирӣҳо дар масъалаи татбиқи таълимоти либералии идоракунии сиёсӣ дар шароити Тоҷикистон мавқеъ ва андешаҳои мушаххас ибраз мегардиданд, мазмуни диссертатсия боз ҳам беҳтар мегардид.

2. Дар кори диссертатсионӣ муаллиф паҳлуҳои гуногуни баланд бардоштани самаранокии идоракунии сиёсиро таҳқиқ намуда, чиҳати расидан ба ин мақсад тавсияҳои амалии муфассал баён доштааст. Аз ҷӣ сабаб бошад, ки на ҳамаи пешниҳодоти муаллиф дар ҳулосаи диссертатсия нишон дода шудаанд.

3. Дар кори диссертатсионӣ таҳлили дурнамои рушди низоми идоракунии сиёсӣ дар давраи глобаликунонӣ, ки яке аз тамоюлотҳои асосии олами муосир аст, камтар ба назар мерасад.

4. Беҳтар мешуд, ки агар диссертант ба низоми татбиқи идоракунии сиёсӣ диққати бештар меод.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Ф.М. Раҳимзода дар мавзӯи «Хусусиятҳои фаъолияти акторҳои асосии идоракунии сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050200 - Сиёсатшиносӣ (6D050202 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ) пешбинӣ гардидааст, дар сатҳи баланди илмӣ ба анҷом расида, ба талаботи пешбиниамудаи бандҳои 31 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мувофиқ мебошад. Диссертатсияи мазкур таҳқиқи пурра ва мустақилона анҷомёфта буда муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050200 - Сиёсатшиносӣ (6D050202 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ) мебошад.

Муқарризи расмӣ:

Номзади илмҳои сиёсӣ, и.в. дотсенти
кафедраи сиёсатшиносӣ, Ҷонингоҳи
давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Якубзода Ф.Н.

Имзои Ф.Н. Якубзодаро тасдиқ менамоям:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
ДДК ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Давлатов М.А.

Суроғаи муассиса:

735360, ш. Кӯлоб, кӯч. С.Сафаров 16.
+992(833-22) 2-35-06 www.kgu.tj

12.11.2025